

Afrodisyas antik kent kazısını 30 yıldır sürdüren Prof. Dr. Kenan Erim:

Grek, Roma, Bizans yok, Anadolu var

Prof. Dr. Kenan Erim, Türkiye'nin Batı dünyasında en çok tanınan bilim adamı ve arkeologlarından. Prof. Erim 30 yıl önce başladığı ve ilk buluntusunu da kendi elleriyle çıkardığı Afrodisyas antik kenti kazılarını bugün de üstelik çoğu kez kendi maddi olanaklarını kullanarak sürdürüyor. Kenan Erim, Afrodisyas kazısını ve burada ortaya çıkardığı tarihsel zenginlikleri korumayı, neredeyse 'varlık nedeni' sayıyor.

Prof. Erim yalnızca bir arkeolog da değil, aynı zamanda başarılı bir 'antika hafiyesi'. Şu ya da bu tarihte Türkiye'den kaçırıldığını, doğal çevresinden koparıldığını bildiği, duyduğu antika eserlerin izini sürüyor, bulup çıkarıyor. Arkadaşımız Mustafa Balbay, Prof. Dr. Kenan Erim'le Afrodisyas'ı, tarih ve arkeoloji sevgisini, ve projelerini konuştu.

SÖYLEŞİ MUSTAFA BALBAY

*Sayın Erim, Afrodisyas'taki kazılarınız 30. yılına giriyor. Eğer yanıtlıyorsam dünyada hiçbir arkeolog yok ki aynı yeri tam 30 yıl kazı-
Sizin bu Afrodisyas tutkunuz nasıl başladı? Burayı nasıl ve neden seçtiniz?*

— 1961'de birinci mevsimimize başladık. Küçük yaşta Türkiye'den ayrılmama rağmen Türkiye'ye karşı her zaman ilgim, bağım vardı. Öğrenciyken Türkiye'ye gelip ören yerlerini ziyaret ettim. Hem memleketle faydalı iş yapmak hem de değerli eserler ortaya çıkarmak için kazı yapmayı düşünmüştüm. New York Üniversitesi'nde 1958'de göreve başladığım zaman bir arkeolojik program düşünülüyordu. Ben Afrodisyas'ı önerdim. Okuldayken birkaç kitap okumuştum. Çok etkilendiğim. Heykel konusu da özellikle ilgimi çekmişti. Bunların nasıl yaratıldığı ancak kazılarla ortaya çıkabiliirdi.

30 yıl önce buraya ilk gelişinizle bugünü karşılaştırır mısınız? Köylülerin o dönemdeki yaklaşımlarıyla bugün arasında fark var mı?

Çevreyle ilişkilerimiz çok iyi. Tabii herhangi bir ortamda herkesi memnun etmek mümkün değil. Bizi sevmeyen insanlar da olabilir. O yıllardan bir yana sahayı epey zenginleştirdik. İlk geldiğimizde buranın yolu çok berbattı. Çadrlar içinde kahıyorduk. O günden bu yana hiçbir şey bize gülmüş tepsi içinde verilmedi. Çok uğraştık. Her gelişimde tekrarlarım, burada ilk buluntuyu ben yaptım. Bir göçükten kente büyük hizmet vermiş bir kişinin antında yer alan kadın başı çakırmsıtım. Bunu kentin kismetiyi saydım. Afrodisyas benim için canlı bir yer. 30 yıldır aramızda özel bir bağ oluştu.

Ancak bu yıl burada tatsız bir olayla karşılaştık. 70-80 kadar ağacı kesmişler, biz gelmeden önce. Çok tatsız bir olay. Böyle olunca bizim bütün koruma faaliyetlerimiz yoka gidiyor. Burada bazı insanlar bizi diktatör gibi görüyorlar, ama disipliyle çalışılmazsa her şey kaos olur. Bizim burada resmi sorumluluğumuzu bir yana bırakın, mesleki sorumluluğumuz var.

Sizce turizm açısından ören yerlerinin sorunları nelerdir? Arkeolojik zenginlikler, tarihsel ve kültürel miras nasıl korunmalı? Bugün başta çevre kirliliği olmak üzere birçok olumsuz etken var.

KAZMAK SORUMLULUK İSTER

Şüphesiz çevre etkili. Afrodisyas'ta bu tehlike biraz daha az. Arkeolojik eseri ışığa çıkardığınız zaman bunun bir mesuliyeti vardır. Bu eserler toprak altında muhafaza oluyor. Ama ışığa, havaya çıkardığınız zaman yıpranabilir. Efes'te bu bakımdan daha fazla olumsuzluklar var. Sanayi yakın, her şey bir yana insan kirliliği var.

Dünyada bütün ören yerlerinin koruma sorunu vardır. Ama bu derece derece değişir. Biz arkeolojik bakımdan zengin bir ülkemiz, o nedenle sorunlarımız da büyük. Türkiye'nin arkeolojik varlığı ve doğal güzelliği önemli bir avantaj. Afrodisyas'ta bunların ikisi de var. Bu güzel bir düğüm. İkisini de korumaya çalışıyoruz.

Ama ben Türkiye'de genel olarak bu konuya dikkat edildiğini söyleyemem. Gazeteniz bu konulardan sık sık söz ediyor. Örneğin kıyıları, Türkiye'ye her yıl gelişimde önce bir Mavi Yolculuk yaparım. Ama son birkaç yıldaki kirlilik, mü-nasebetsiz, düşüncesiz yapılar beni üzüyor. Örneğin Bodrum'un bugünkü halini **Balıkçı** görse ağlardı.

Türkiye'de arkeolojinin dünü, bugünü hakkında düşüncüklerinizi kısaca anlatır mısınız? Sizce Türk halkı arkeolojiye nasıl bakıyor. Arkeoloğa halk arasında "mezar kazıcısı" dendiğini siz de duymuşsunuzdur.

Çok gelişti, ama yeterli değil. Öncelikle eğitim eksik. Bu da halktan başlamalı. Mezar kazıcısı dediniz; bu zihniyet kalkmalı. Eski eser kaçakçılığı da buna bağlı. Bizim eserlerimiz denilmiyor. Yüksek tabakada, yüksek eğitim görmüş kişilerde de bu sevgi, ilgi yeni başladı. Eski esere sevgi, bazı bakımdan Müslüman olmadığının için ihmal ediliyor. Bu eserler nasıl Türk değil? Bu topraklarda yetişmiş olan her medeniyetin bizim içimizde bir kökü vardır. Bunu ihmal edemeyiz. Bu eserler Grek, Roma, Bizans falan değildir, hepsi Anadolu'dur. Anadolu toprağında gelişmiştir. Bunu adamakıllı insanların zihinlerine aklına koymak lazım. Bazı siyasi adamlarımız bunu göz önüne koymuyorlar. Eski taşlar diyorlar. Bunların hepsi bizim kökümüz. Köksüz insan, insan değildir. Maziyi iyi bilirsek yapılan hataları anlar, ders alabiliriz. Ama şu var; insanlar hataları her zaman tekrarlarlar.

Arkeolog her zaman fedakâr bir insan olmalı. Arkeolojiden para yapamazsınız. Malalesef dedikodu ve ihbarlara rağmen biz para yapmıyoruz. Türkiye'de arkeolojiye heves yeterince yerleştirilmedi. Öğrenci hukuka, tıbaa gitmek istiyor, ama puan yetmeyince arkeolojiye başlıyor. Mezun olunca bu kişiden ne beklersiniz? Yarım arkeolog olarak yetişiyor. Heves, sevgi olamayınca olmaz. Bu konuda hocalara da görev düşüyor. Hayat şartlarını biliyorum, problemler var, ama buna rağmen fedakâr olmak lazım.

Biraz da kendi meslek yaşamınızdan söz eder misiniz? Meslek yaşamında size yakın olanlar "tütiz", "geçimsiz", "kapırsı" gibi deղerlendirmeler yapıyorlar. Bunlara karşı ne dersiniz?

Her şeyden önce kendimi evliya gibi görmüyorum. Kusurum, kabahatim yok diyemem. Titizliğimi kabul ederim, önemlidir. Prensiplerimle ha-

reket ederim, bazı şeyleri yapmam. Geçimsizliğe gelince; herkes sizi sevmmez. Herkesi memnun edemezsiniz. O zaman bazı kompromisler yapmanız lazım. Demek istemiyorum ki sürekli sert olmalı, ama prensiplerin temelleri vardır.

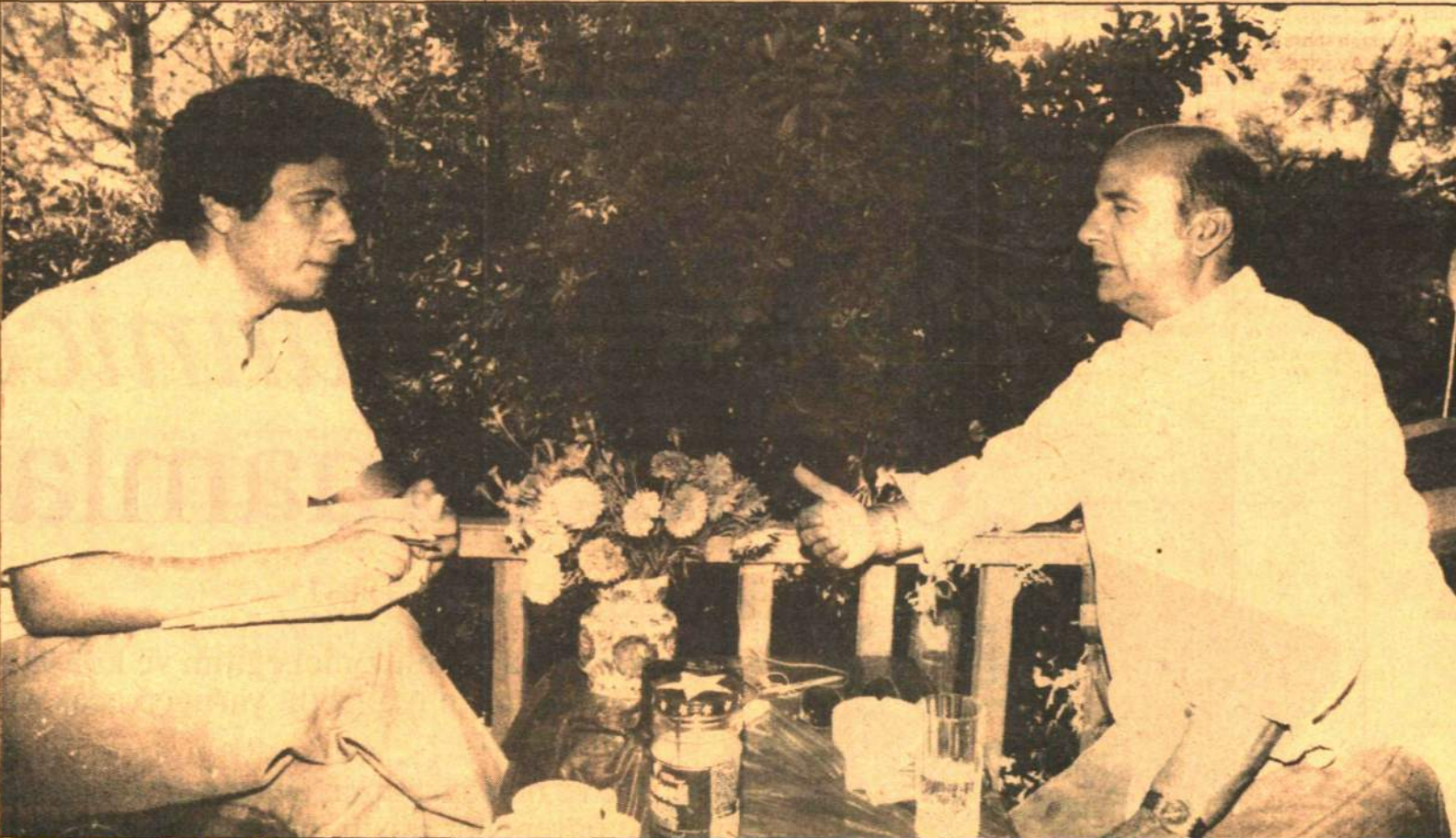
Buradaki ilmi çalışmalarımı bir yana bırakın 29 sene gördüklerimi, olayları, sevinçlerimi yazsam ilginç bir roman olabilir. İnsan paylaşmasını istiyor tabii. Yakın dostlarım beni hep iç bo-yutlu gördüler, bir silüet gibi değil. Buradaki bakanlık temsilcimiz **Orhan Atıvr, Özgen Acar**, ondan yakın dostlarım oldular. Tabii herkes dostluk vermek mümkün değil, günde 24 saat var.

Afrodisyas'la yakın bağınızdan söz ederken "evlenmedim" dediniz. Yani evlenmeyişinizin nedeni Afrodisyas mı?

Özgen Bey benimle bir görüşmesinde buna "Afrodisyas aşkı" demişti. Doğru, reddedemem. Ben biraz komplike bir insanım. Hayatımı mesleğime verdiğim için bunu takdir eden, anlayan birisini bulmam kolay değil. Bütün hayatım Afrodisyas ile ilgili. Aslında zamanının önemli bir bölümü Afrodisyas'a fon bulmak için geçiyor. Ben zaten Afrodisyas'la evliyim. Çocuklarımı görüyorsunuz, etrafta dolu (heykelleri göstererek) binlerce. Bu çocuklar her zaman bana saygı göstermişlerdir. Terbiyesiz cevap vermezler hiç. Bunlara mermer deyip geçmeyin. Yaratın insan ona kendini vermiş, içini dökmüş. Biz de toprağın altından bularak ona yeniden can veriyoruz.

National Geographic Society'nin yüz yıldan önce 15 kişiye verdiği ödülü aldınız. Bu ödül size niçin verildi? Sizin dışınızda bu ödülü kimler aldı? Aldığınız başka ödüller var mı?

Tabii büyük şeref duyduk, 15 kişi arasında bu-

Dört ay Afrodisyas - ABD'de Indiana Üniversitesi'nde ders veren Prof. Dr. Kenan Erim, yılın dört ayını Türkiye'de, Afrodisyas kazılarında geçiriyor. Erim, 30 yıldır, kendi elleriyle

ortaya çıkardığı Afrodisyas'la iç içe. Prof. Dr. Erim, yaptığı işi çok sevir. Afrodisyas'ı artık 'evladı, sevgilisi' gibi görüyor. Bir de onun gösterdiği bazı başkaları da gösterse.

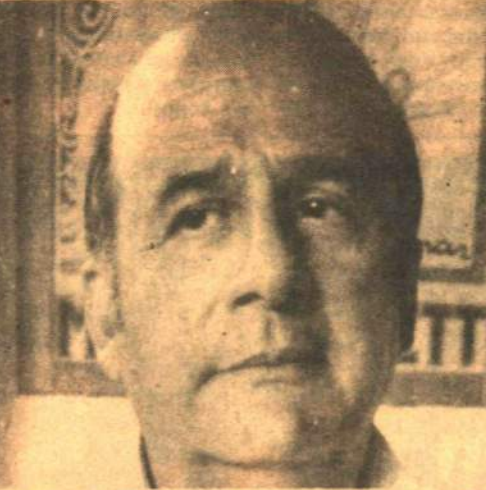
lunmaktan. Bu ödülü alanlar arasında benden daha iyi tanınanlar var. Kaptan **Cousteau**, Everest'e tırmanan **Edmond Hillary**. Ayağa kalkan ilk insan "Homo Erectus"ı bulan bilginler ana - oğul **Mary ve Richard Leakey**, Titanik'i bulan **Dr. Robert Bollard**, şempanzeleri inceleyen **Dr. Goodall**. Bunlar aklımda kalanlar.

Bana bu ödülü vermelerinin nedeni, 28 yıl, ödülü aldığım da 28. yıldır, çaba harcıyıp dünyaya önemli bir eser kazandırmış olmamdı. Kültür Bakanlığı ve TÜTAV da birer ödül verdiler.

National Geographic Society'nin yüz yılda 15 kişiye verdiği ödüllere birini almaktan elbette şeref duyudum. Bu ödülü alanlar arasında daha iyi tanınanlar var. Kaptan **Cousteau**, Everest'e tırmanan **Hillary**, Titanik'i bulan **Dr. Ballard**, şempanzeyi inceleyen **Dr. Goodall** gibi.

Bildiğim kadarıyla Türkiye Cumhuriyeti hükümeti buradaki kazı için size hiç maddi yardımda bulunmuyor. New York Üniversitesi'nin de böyle bir yardımı yok. Kısacası burası için bilimsel çalışmaları yanı sıra her türlü maddi desteği de siz sağlıyorsunuz. Buna nasıl bakıyorsunuz? Bu konudaki çalışmalarınızı anlatır mısınız?

PAZAR KONUĞU

K E N A N E R İ M

Prof. Dr. Kenan Erim 1929 yılında İstanbul'da doğdu. 4 yaşında İstanbul'dan ayrıldı. İlkokul ve lise öğrenimini Cenevre'de tamamladı. New York Üniversitesi Klasik Arkeoloji Bölümü'nü bitirdi. Doktorasını Sicilya Adası'nda bir antik kentin ortaya çıkarılması çalışmalarına katılarak yaptı. Daha sonra Indiana Üniversitesi'nde ders vermeye başladı. 1958'de New York Üniversitesi'ne yardımcı profesör olarak çağrıldı. Klasik Edebiyat, Arkeoloji, Eski Yunanca ve Eski Latince dersleri vermeye başladı. O günden bu yana öğretim üyeliği görevini sürdürüyor. Afrodisyas'ta 1961 yılında başladığı kazılarını da aralıksız devam ettiriyor. Arkeoloji ve tarihle ilgili gazete ve dergilerde yüzlerce makalesi yayımlanan Prof. Erim en son Afrodisyas'la ilgili İngilizce bir kitap yazdı. *National Geographic Society'nin* yüz yılda sadece 15 kişiye verdiği "Kristal Küre" ödülünün sahibi olan Prof. Erim, bunun dışında 1987'de *Italian Cumhuriyeti* başkanı'nın "Liyakat Nişanı"nı, 1986'da New York Valisi'nin, *Hürriyet Anıtı'nın* yüzüncü yılı nedeniyle her ülkeden bir kişiye verdiği "Hürriyet Madalyası"nı aldı. Prof. Erim'e Kültür Bakanlığı ve TÜTAV da birer ödül verdi. Prof. Erim her yıl 4 ay Afrodisyas'ta kazı yapıyor, 8 ay da New York Üniversitesi'ndeki görevini sürdürüyor.

buna gerek görmedim. Düşünün, Amerika'nın en iyi üniversitele:inden birinde doktoramı yapmışım, Türkiye'de öğretim üyesi olmak için yeniden doktora yapmam isteniyor. Saçma. Sonra onu da söyleyeyim asistanlık yapmaktan hoşlanmam. Gidip herkesin çantasını taşıyamam. Türkiye'de malesef bazı hocalar tarafından asistanlık öyle kullanılıyor. Ben Türkiye'ye dışarıda daha faydalı olabileceğimi düşündüm. Ülkemize hep bağlı kaldık. Bana ecnebi bozuntusu da derler, ama bunun değerlendirilmesini size bırakıyorum. Tabii bazı vaziyetlerle karşılaşınca üzülüyorum. Örneğin kaçakçılık iddiaları; bunlardan bıkmadım dersem yalan olur.

Bu alandaki bir diğer önemli sorun da tarihi eser kaçakçılığı. Siz kaçakçılık olayına nasıl bakıyorsunuz? Nasıl önlenabilir? Yanılmıyorsanız siz de yıllar önce adeta bir dedektif gibi Amerika'da Anadolu'dan kaçırılan eserlerin peşinden koştunuz. Bulup geri aldıklarınız da olmuşt u. Bu çalışmalarınızı da biraz açar mısınız ?

KAÇAKÇILIK NASIL ÖNLENİR?

Kaçakçılığın önlenmesi için önce eğitim şart. Halk arkeolojiyi tanımalı. Bu, ilkokuldan başlamalı. Tabii bu konuda malzeme bol olunca insanlar değerini de pek bilmiyor. Bu alandaki yasal boşluklar daha yeni yeni dolduruluyor. Cumhuriyet tarihinde Sayın **Atatürk** ne kadar desteklediyse de yavaş hareket edildi. 1906'da çıkarılan Asar-ı Atika Kararnamesi birkaç yıl öncesine kadar geçerliydi.

Kaçakçılık konusunda bir pozisyon almak lazım. Sayın **Ecevit**'e başbakanken yazmıştım; o zaman Amerikalılar bizim gençliğimiz zarar görüyor diye haşhaş üretimini durdurun dediler. Bence afyon kaçakçılığı tarihi eser kaçakçılığına bağlı. Zaten bütün kaçakçılıklar birbirine bağlıdır. Aynı kişiler yapar. Çünkü temelde aynı şey, para dönüyor. Ben bu açıdan **Ecevit**'e Amerikalıların gençliği zarar görüyorsa, bizim de tarihi eserlerimiz zarar görüyor dedim. Çünkü kaçakçılığa ABD'den teşvik geliyor. Çünkü ABD'deki müzelerde para var, koleksiyoncularda para var. Nasıl afyon için bir istek, bir ortam lazımsa, eser kaçakçılığı için ortamı onlar hazırlamış oluyor. Ama bunları siyasetle ilgili adamlarımız o kadar önemli görmüyorlar. Size Karur hazinesiyile ilgili bir anımı anlatmak istiyorum. Dostum **Özgen Acar** Bey de çok ilgilenir bu konuyla. Hazinesin bazı parçalarını bir Türk olarak ilk gören benim. 1970'teydi. Metropolitan Müzesi genel bir sergi yaptı. 100. yıllarını kutluyorlardı. Boston Müzesi de bir sergi yaptı. Onların da 100. yılıydı. Burada muhtemelen Türkiye'den kaçırılan bir altın hazine sergilendi. O zaman bir reaksiyon oldu Türkiye'de. Milli Eğitim Bakanı **Orhan Öguz** faaliyetle geçti. Galiba korktular, ama bilhassa eserleri satın alan konservatör dayanamadı. Metropolitan Müzesi'nin zenginliğini göstermek istiyorlardı. Birinci gün ben de gittim. Antika eşyalar arasında altın, gümüş eserler var. Bunlar mutlaka

çılara böyle bir eser gelirse haber verin dedim. Fotoğraflarını gazetelerde yayınlattım. Bana karşı dostluk hissedilenin de çok yardımcı oldu. Ve se-kiz eserden altısını buldum. National Geographic Society de konuyla ilgilendi ve bulunan eserlerin sergisinin yapılmasını istedi. Bakanlıktan izin aldık eserleri getirdik; yeniden sergiledik. Sonra bunların yeniden Afrodisyas'a götürülmesi gerekiyordu. Türkiye Cumhuriyeti'nin mali olan bu eserlerin Türkiye'ye getirilmesi için gerekli mas-rafi da ben gördüm.

Birkaç yıl önce tarihi eser kaçakçılığı yaptığınızı yolunda bir iftiraıyla uğraşmak zorunda kaldınız. Bu olay neydi?

EN BÜYÜK HAKARET

Uğraştırdı falan değil. Ne kadar yalan olduğu belli oldu. Bu ilk kez değil. Arkeoloğa kaçakçıların ve kötü niyetli insanların atabilecekleri en büyük çamur "Eser kaçırıyor" demektir. **Rahmi Koç**'u tanırım, onun da adını karıştırdılar.

Bu arada ben bir eski eser hırsızlığı yaptım. 1904 yılında Afrodisyas'ta ilk kazıyı yapan amatör arkeolog **Paul Gaudin** anlaşmaya göre çıkardığı eserlerin bir bölümünü de kendisi alacaktı. Buna rağmen buradan bir sürü eser kaçırıldı. Ben Paris'te Gaudin'in ailesiyile tanıştım. Bana ilgi gösterdiler, oradan çekilen bazı fotoğraflar verdiler. Evlerinde bir heykel başı vardı. Göz ve alın kısmı olan güzel bir erkek portresi. Buna çok içermiştim. Resmini çekebilir miyim diyecek aldım. Valizime koydum, Türkiye'ye getirdim. Yıllar sonra bu eserin kalan bölümünü çıkardım.

Türkiye'den kaçırılan eserlerin geri alınması konusunda son yıllarda bir çalışma var. Biliyorsunuz Karun hazinesi için dava açıldı. Bu çalışmalar nasıl değerlendiriyorsunuz? Eserlerin bulunduğu topraklarda sergilenmesi sloganına karşılık bazı çevreler de sanat eseri dünyanın malıdır, insanlığın ortak malıdır, önemli olan sergilenmesidir yaklaşımı var. Bu konuda siz ne diyeceksiniz?

Çok eskiden gidenleri geri almak gerekmez. Mamafih diğer taraftan isterim ki Bergama Savaşına yerine gelsin. Bunlar sergilendikleri ülkelere bir taraftan Türkiye'yi temsil ediyorlar. Elçilik görevleri var. Şunu kabul edelim; 19. yüzyıl-da eski eserlerle hiç ilgilenmedik. Ama en son

Ben Afrodisyas'la âdetâ evliyim. Heykeller de benim çocuklarım. Binlerce böyle çocuğum var. Hiçbiri bana terbiyesiz cevap vermez. Onları cansız varlıklar olarak görmeyin. Yaratın ustalar kenderlerini dökmüşler onlara. Biz de ortaya çıkartarak ikinci kez can veriyoruz.

30-40 yıl içinde kaçırılan eserlerin derhal geri alınması gerekli. Tabii geri getirilmesini isterken bizim de bunlara layık olduğumuzu göstermemiz gerekli. Müzelerde çok iyi sergilememiz, korumamız lazım ki bunların kıymetini anlayacağımızı gösterelim. Bunun için de halkın eski eseri sevmesi gerekli. Halkın içinde böyle bir hissin olduğunu düşünüyorum. Örneğin gazeteleride Afrodisyas'la ilgili bir yazıyı okuyan vatandaşın yine sizin gazetede bir mektubu yayımladı. Çok duygulandığını söylüyordu. Ben **Sabri Ağdas** adlı bu kişiyi Afrodisyas'a davet etmek istedim ancak kendisine ulaşamadık. Bu davetimiz hâlâ geçerli.

Son olarak Afrodisyas'ın antik dokusun-dan söz eder misiniz? Bu kentin canlı olduğu dönemlerde önemi neydi?

Burası bir sanat merkeziydi. Efes gibi bir liman değildi, ama burası tam altı yüz yıl canlılığını sürdürmüş, M.O. 1. yüzyıldan M.S. 5. yüzyıla kadar. Buradaki mermerler çok kaliteli. Dünyada altı asır etkinliğini sürdüren bir başka ortam yoktur. Afrodisyas tüm Roma İmparatorluğu'nda isim yaymıştır. Burada yetişen heykeltıraşlar diğer Roma vilayetlerinde çalışmıştır. Bu eserleri gördüce o ustalara saygı duymamak elde değil. İşte bu dokunulması çok önemli. Burada doğa çok önemli. Sincaplarımız var, kirpi var. Kuşların sesini duysanız içinize mutluluk getirir. Ağaçlar da bu güzelliği tamamlıyor. Buradaki 70-80 kadar kavak ağacının kesilmesine gerekten üzülüm. Koruma, değerlendirmek faaliyetlerimiz çok gidiyor. Buradaki ağaçların bir kısmını ben satın almıştım. İstimlak sırasında ağaçları koymamışlar. Parasını ben ödedim ve kestirmedim.

Babanızın çok zengin eski Türkçe kitap-lardan oluşan kütüphanesini satışa çıkardığınızı duyduk. Bu doğru mu? Ayrıca, son durumunu öğrenmek istediğim bir konu daha var; Alman besteci Carl Orff'un Afrodit'in zaferi" adlı bestesini baley'e uyarlayıp İstanbul Festivali'nde dünya galasının yapılması konusunda bir girişiminiz vardı. Bu iki konuyu açar mısınız?

Büyük dedemin çok zengin kitaplığı var ve satmayı düşünüyorum. Ama henüz tam karar vermiş değilim. Bunlar eski Türkçe ve çok değerli. Elde edilecek geliri tabii Afrodisyas için düşünüyorum. Çok ihtiyaçlarımız oluyor. Afrodisyas için her türlü fedakârlığı yapmam gerekir. Çünkü karlılığında bana verdikleri parayla ölçülmez. Güzel bir eseri topraktan çıkardığınız zaman onun yarıratıcısı sı oluyorsunuz. İkinci bir hayat veriyorsunuz esere. Bu çok güzel bir duygudur, herkese anlatamazsınız. "Afroditi'n Zaferi" ni ben pek severim. Burada plağın çalıyor. Onun bale olması akhına gelmişti. Amerika'daki bir ahbabımız tanıdığını bir iki bale kumpanyasına teklif etti. Esasen kabul ettiler. Galasını İstanbul Festivali'nde yaparız, Afrodisyas için de bilet satarız diye düşünüştük. Ama bunu hemen Atina'ya yetiştirmişler. **Melina Mercuri** ve çevresindekileri bunu Atina Festivali'nde gerçekleştirmek diye devreye girmişler. İstanbul Festivali ilgilileri öneriyi çok iyi karşıladılar, ama mali yardım deyince bir şey vaat edemediler. Biz girişimlerimizi sürdürüyoruz.

tir. Benim aleyhime bir kampanya başlanmıştı. Amaçları sanıyorum beni buradan kaçtırmaktı. Gazetelerde de benim aleyhime haberler çıkmaya başladı. Ben eser kaçırıyormuşum, ilgilennmiyormuşum. Şerefime oynuyorlardı. Sözümüne 8 parça eser kaçırmışım. Benim kabahatim olmasına rağmen bunları bulacakım dedim. Amerika'da gazetelere ilan verdim. Tanıdığım antika-